

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-3-111 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-82/1127-326
Karar Tarihi : 8.12.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Şahin YAVUZ, Zeynep MADAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.
Esentepe Mah. Anadolu Cad. No:3 Kartal 81440
İstanbul

20

D. TARAFLAR :- Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.
Esentepe Mah. Anadolu Cad. No:3 Kartal 81440
İstanbul

- Bilsel Meşrubat Gıda İnş. Oto Yedek Parça Paz.
San.Tic.Ltd.Şti.
Güneşli Merkez Mah. Zambak Sok. No:4 Güneşli
İstanbul

30

- BTA Hava Limanları Yiyecek ve İçecek Hiz. A.Ş.
Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali Yeşilköy
İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Sağlayıcı Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş., distribütörü Bilsel Meşrubat Gıda İnş. Oto Yedek Parça Paz. San. Tic. Ltd. Şti. ve işletmeci BTA Hava Limanları Yiyecek ve İçecek Hiz. A.Ş. arasında akdedilen "Özel Sözleşme"ye bireysel muafiyet verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.9.2005 tarih ve 6657 sayı ile intikal eden ve en son 25.11.2005 tarih 8378 sayılı yazı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 5. maddelerinin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 2.12.2005 tarih ve 2005-3-111/MM-05-AÇ sayılı muafiyet Ön İnceleme Raporu, 5.12.2005 tarih ve REK.0.07.00.00-130/286 sayılı Başkanlık Önergisi ile 05-82 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. distribütörü Bilsel Meşrubat Gıda İnşaat Oto ve Yedek Parça Pazarlama San. Tic.Ltd. Şti ve BTA Hava Limanları Yiyecek ve İçecek Hizmetleri A.Ş. arasında imzalanan "Özel Sözleşme"nin 4.1.ve 4.5. maddelerinde öngörülen doğrudan veya dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğü dolayısıyla, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendinde yer verilen piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması şartının sağlanmadığı ve bu nedenle talep edilen bireysel muafiyetin verilemeyeceği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 H.1. Pazara İlişkin Bilgiler

Genel pazar tanımı içinde, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (Efpa) 'nin faaliyet gösterdiği sektörü Türkiye içecek sektörü olarak tanımlamak mümkündür. Yaklaşık 16 milyar litre büyüklüğündeki içecek sektörü, bira ile birlikte diğer alkollü içecekler, gazlı meşrubatlar, meyve suları, su, soda, sıcak içecekler, süt ve sütlü içecekler olmak üzere birbirinden oldukça farklı özelliklere sahip içecek ürünlerinin tamamını kapsamaktadır.

70 Süt ve sütlü ürünler hariç olmak üzere içecek sektöründe yer alan ürünlerin genel olarak susama hissinin giderilmesi ve serinleme amacıyla tüketildiğini belirtmek mümkündür. Ancak, bu ürünlerin içerisinde bira, değişik oranlarda alkol içerebilmesi, tüketici kitlesinin diğer içecek türlerini tüketen kitlelerden farklı olması ve diğer alkollü içeceklerle karşılaştırıldığında yaygın olarak tüketiliyor olması nedeniyle diğer içeceklerden önemli ölçüde farklılaşmaktadır.

80 1998- 2003 yılları arasında büyüme eğiliminde olan Türkiye bira pazarı 2003 yılında 790 milyon litrelik bir hacme ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde bira üreticilerinin pazar paylarında önemli bir değişme gözlenmemiştir. 1998 yılında yaklaşık %78 olan Efpa'nın pazar payı 2003 yılına gelindiğinde %77,2'ye gerilemiştir. Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (Bimpaş) ise 1998 yılında %19,9 olan pazar payını 2003 yılında %22,5'e çıkarmıştır. TEKEL Tütün, Tütün Mamulleri Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. (TEKEL)'nin pazar payı ise %0,3'e gerilemiştir.

22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı muafiyetin geri alınmasına dair Kurul Kararı'nda ilgili pazara ilişkin 2003 yılına yönelik olarak sunulan bilgilere Tablo 1'de yer verilmiştir.

90 Tablo 1: 2003 yılı kapasite ve satış miktarları, pazar payları

Teşebbüs	Kapasite (bin litre)	Satış Miktarı (bin litre)	Pazar Payı (%)
Efpa	913.000	610.000	77,2
Bimpaş	293.000	178.257	22,5
Tekel/Mey	13.500	2.278	0,3
Toplam	1.221.000	790.535	100

Yukarıdaki firmalara ilave olarak, 4.12.2003 tarihinde Antalya'da yerleşik Süral Otelcilik ve Turizm İşletmeleri A.Ş. tarafından Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan 10.000.000 litre üretim kapasitesine sahip tesis kurma izni alınmıştır. Ayrıca, Park Gıda ve Meşrubat San. ve Tic. A.Ş. de 13.035.000 litre kapasiteli bira üretim tesisi kurarak 2004 yılı Haziran ayında üretime geçmiştir.

100 TEKEL hariç tutulduğunda, 2003 yılında açık satış pazarında Bimpaş %27,7; Efpa ise %73,3 pazar payına sahiptir. Açık satış pazarında marka bağımlılığı kapalı satış pazarına oranla düşüktür. Pazarın halen %99'u Efpa'nın ve Bimpaş'ın kontrolündedir. Efpa 2000 yılında açık satış noktalarının %13,3'ünü kendisine bağlarken, bu oran 2003 yılında 27,7'ye yükselmiştir. Bimpaş 2000 yılında açık satış noktalarının sadece %1,8'i ile münhasırlık içeren anlaşma imzalamış iken, 2003 yılına gelindiğinde bu oran %19,7 gibi yüksek bir düzeye çıkmıştır.

H.2. İlgili Pazar

110 H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazarlar ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır. Bir ürünün diğer bir ürünle aynı pazarda yer alabilmesi için bu ürünlerin tüketici gözünde nitelikleri, kullanım amaçları ve fiyatları bakımından benzer olmaları gerekmektedir.

120 Biranın nihai tüketicilere satıldığı satış noktaları iki gruba ayrılmaktadır. Bunlar, (1) tüketicilere ürünleri kapalı olarak satan bakkal, market, büfe gibi satış noktaları ile (2) tüketicilere ürünleri satış noktasında hemen tüketilmek üzere açık olarak ve genellikle başka bir hizmetle birlikte satan bar, otel, lokanta gibi satış noktalarıdır. Satış noktalarının alkollü bir içecek olan birayı satabilmeleri için ruhsat almaları gerekmektedir.

130 Bar, otel, lokanta gibi açık satış yapan noktalar, bira ile birlikte genellikle başka hizmetler de (müzik, lokantacılık hizmetleri ya da konaklama gibi) sunmaları neticesinde bu noktalarda satışa sunulan biranın fiyatı, bakkal, market gibi kapalı satış yapan noktalardaki fiyatlardan önemli ölçüde yüksek olmaktadır. Bunun ötesinde açık satış yapan noktalarda tüketilen biranın genellikle fıçı bira olması nedeniyle bu noktalar ile üretici teşebbüsler arasındaki tedarik zincirinin kapalı satış noktalarına nazaran daha sıkı tutulması gerekmektedir. Açık satış yapan bu tür noktalarla üretici teşebbüsler arasındaki ilişkiler, satış noktasına üreticinin kredi vermesi ya da fiziki altyapısının (fıçı biranın tüketiciye satışı sırasında kullanılan sifonlar, soğutucu dolaplar vs.) üretici teşebbüs tarafından yaptırılması şeklinde kurulabilmektedir. Tüm bu nedenlerden ötürü, açık satış yapan noktalar ile kapalı satış yapan noktaların ayrı pazarlar olarak ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

140 Yukarıdaki açıklamalardan hareketle ilgili ürün olan bira, birbirinden farklı iki pazarda satışa sunulmaktadır. Açık veya kapalı satış yapan noktalarda tüketicilerle buluşan bira teknik özellikleri bakımından aynı nitelikte olmasına rağmen açık satış yapan noktalarda bira ile birlikte başka hizmetler de tüketiciye sunulmaktadır. Sağlayıcılar bakımından aynı nitelikte olan bira açık ve kapalı satış yapan noktalardaki müşteriler gözünde farklı niteliktedir. Başka bir deyişle, bar, otel ve lokanta gibi açık satış yapan noktalarda satışa sunulan biranın fiyatının yükselmesi durumunda müşterilerin kapalı satış yapan bakkal, market ve büfe gibi kapalı satış noktalarına yönelmelerini beklemek anlamlı değildir. Halen açık ve kapalı satış noktalarında satışa

150 sunulan bira fiyatlarında çok önemli farklılıkların görülüyor olması da iki farklı pazarın varlığını doğrulamaktadır. Dolayısıyla, Efpa'nın faaliyet gösterdiği bira pazarı açısından biri bar, otel ve lokanta gibi açık bira satışı yapan noktalardan oluşan; diğeri ise bakkal, market ve büfe gibi kapalı bira satışı yapan noktalardan oluşan iki farklı ilgili ürün pazarı bulunmaktadır.

Efpa'nın akdettiği anlaşma, BTA'nın işletme hakkı sahibi olduğu Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminal Binası Yiyecek ve İçecek Alanları içerisindeki satış noktalarını kapsamaktadır. Bu noktalar, birayı, müzik ve yiyecek gibi diğer hizmetlerle birlikte satan açık satış noktalarıdır. Bu

160 nedenle, ilgili ürün pazarı "*açık bira satışı yapan noktalardan*" oluşmaktadır.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazarı

İlgili ürünlerin tüm Türkiye'ye dağıtımının yapılması ve çeşitli bölgeler bazında rekabet koşullarında farklılıkların bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

H.3. Taraflar

170 H.3.1. Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (Efpa)

Anadolu Grubu'na bağlı olarak faaliyet gösteren Efpa, Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş. tarafından üretilen malttan mamül bira ürünlerinin Türkiye genelinde dağıtım, pazarlama ve satış faaliyetlerini yürütmektedir.

Anadolu Grubu'nun 2004 yılına ait konsolide net cirosu 3.198.847.379 YTL'dir. Efpa'nın 2004 yılı yurt içi cirosu ise 1.421.351.527 YTL'dir. Toplam 913 milyon litre bira üretim kapasitesine sahip olan Efpa'nın bira satışı 640 milyon litreye ulaşmış olup Adana, Ankara, İstanbul, İzmir ve Lüleburgaz

180 olmak üzere 5 bira fabrikası ve Konya-Çumra ve Afyon'da olmak üzere 2 malt fabrikası bulunmaktadır.

Efpa'nın 15 milyon YTL olan sermayesi ortaklar arasında Tablo 2'de sunulduğu gibi paylaştırılmıştır:

Tablo 2:Efpa'nın Ortaklık Yapısı

Pay Sahibinin Adı/Ünvanı	Sermaye Miktarı(YTL)	PayOranı (%)
--------------------------	----------------------	--------------

Anadolu Efes Biracılık ve Malt San. A.Ş.	14.999.550,000	99,99
Anadolu Endüstri Holding A.Ş.	449,988	0,01
Yazıcılar Holding A.Ş.	0,002	-
Özilhan Sınai Yatırım A.Ş.	0,001	-
Tarbes Tarım Ürünleri ve Besicilik San. A.Ş.	0,001	-
Diğer	0,008	-
Toplam	15.000.000,000	100

190 Efga'nın Yönetim Kurulu, Tuncay Özilhan, İbrahim Yazıcı, Süleyman Vehbi Yazıcı, Hülya Elmalıoğlu, Gülten Yazıcı, Tülay Aksoy, Ali Şanal, Nail Özkardeş, Ahmet Muhtar Kent, Metin Tokpınar ve Ali Zülfü Tigrel'den oluşmaktadır.

H.3.2. Bilisel Meşrubat Gıda İnşaat Oto ve Yedek Parça Pazarlama San.Tic.Ltd.Şti (Bilsel)

200 Bilsel, Efga tarafından üretilen biranın satışını, pazarlanmasını ve dağıtımını yapmak üzere görevlendirilmiş ve bildirim konusu sözleşmede "distribütör" olarak nitelendirilmiştir. Distribütörlük sisteminde, nihai satış noktalarının siparişlerini Efga'nın kendi elemanları toplamaktadır. Toplanan siparişler, nihai satış noktalarına distribütörler tarafından teslim edilmektedir. Efga'nın 231 adet bayisi ve 31 adet distribütörü bulunmaktadır.

H.3.3. BTA Hava Limanları Yiyecek ve İçecek Hiz.A.Ş. (BTA)

BTA, Bilkent Holding A.Ş.'ye bağlı bir şirkettir. Bilkent Üniversitesi'ne bağlı olan Bilkent Holding A.Ş., 3 grup (Tepe, Meteksan ve Dilek Grupları) içinde faaliyet gösteren 70'i aşan firmayı kontrol etmektedir. Bilkent Holding A.Ş. bu yapı içerisinde Bilkent Üniversitesi'ne mali destek olmaktadır.

210 Bilkent Holding A.Ş. bünyesinde yer alan şirketlerin 2004 yılı toplam net cirosu 1.823.267.401YTL'dir.

220 BTA 1999 yılında %50 Bilintur, %25 Tepe ve % 25 Akfen ortaklığıyla, İstanbul Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali bünyesindeki yiyecek ve içecek operasyonunu yürütmek üzere kurulmuştur. BTA, havalimanı içerisinde 44 ayrı noktada, 12500 m²'lik bir alan üzerinde toplam 4500 oturma kapasitesi ile günde 12.000 kişiye hizmet vermektedir. 10 Ocak 2000 tarihinde, Atatürk Havalimanı Yeni Dış Hatlar Terminali'nin faaliyete geçmesi ile birlikte terminal genelinde gerek yolculara gerekse terminal personeline yiyecek içecek servisi sunmaya başlamıştır. İstanbul International Airport Hotel ise, BTA tarafından 22.5.2004 tarihinde hizmete açılmıştır.

BTA, İstanbul Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali bünyesindeki yiyecek ve içecek satış noktalarını işletme hakkına, Bilkent Holding A.Ş. bünyesindeki şirketlerin Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMI) ile ve birbirleri ile yapmış oldukları birtakım anlaşmalar neticesinde ulaşmıştır: Holding şirketlerinden Tepe Akfen Vie Yatırım Yapım ve İşletme A.Ş (Tepe Akfen), DHMI ile

230 akdettiği “Yap-İşlet-Devret Sözleşmesi” ile havalimanındaki yiyecek ve içecek noktalarını işletme hakkını elde ederek, holding şirketlerinden BTA ile akdettiği “İşletme İmtiyazı Sözleşmesi” ile bu noktaları işletme hakkını BTA’ya devretmiştir. Hem Yap-İşlet-Devret Sözleşmesi’nin hem de İşletme İmtiyazı Sözleşmesi’nin süresi 2.7.2005 tarihinde sona ermiştir.

240 Dış Hatlar Terminalindeki yiyecek ve içecek noktalarının işletilmesine ilişkin olarak DHMİ tarafından açılan yeni ihaleyi Tepe Akfen kazanmış ve taraflar arasında “Kira Sözleşmesi” imzalanmıştır. Tepe Akfen, daha sonra, bu Kira Sözleşmesi’ni aynı gruba bağlı TAV Havalimanları Terminal İşletmeciliği A.Ş. (TAV)’ye devretmiştir. 2.7.2005 tarihinde Tepe Akfen, TAV ve BTA arasında akdedilen “Ek Sözleşme” ile Dış Hatlar Terminali’ndeki bu noktaların işletme hakkı BTA’ya devredilmiştir. BTA, Ek Sözleşme’nin kendisine tanıdığı işletme hakkı doğrultusunda, bildirim konu “Özel Sözleşme”yi Efpa ve distribütörü Bilsel ile 18.7.2005 tarihinde, 2.7.2010 tarihine kadar geçerli olacak şekilde imzalamıştır.

H.4. Olaylar

250 İnceleme konusu dosya, Kurul’un 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı muafiyetin geri alınması kararı ile yakından ilişkili olduğundan, öncelikle söz konusu karara yer vermek gerekmektedir. Kurul kararında özetle;

- 250 - Hakim durumda ve güçlü bir markaya sahip olan bir teşebbüsün yer aldığı, bu teşebbüs haricinde pazarda belirli bir güce sahip sadece tek bir teşebbüsün bulunduğu, yabancı teşebbüslerin hakim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih ettiği, üretici olarak pazara girişin zor olduğu ve ithalatın önemli boyutta olmadığı duopolistik bir yapı sergileyen bira pazarında teşebbüsler arasında etkin rekabetin bulunmadığı,
- 260 - Pazara girme niyetinde olan veya yeni giren teşebbüslerin, kapasiteleri ve/veya ithalat potansiyelleri itibarı ile bu pazarda etkin rekabet yaratmaktan uzak olduğu,
- 270 - Öte yandan, Efpa ve Bimpaş’ın kendilerinin veya distribütörlerinin/bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri tek elden satın alma anlaşmalarında yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin (münhasırlık şartı) ve bu etkiyi doğuran diğer sınırlamaların (tek elden satın alma yükümlülükleri, asgari satın alma/satış yükümlükleri, verilen krediler ve indirim vs. diğer katkıların tek marka satma şartına bağlanması gibi yükümlülükler), bira pazarında etkin rekabetin oluşmasının önünde önemli bir engel olduğu,
- Alıcı konumundaki açık ve kapalı satış yapan noktaların ihtiyaçlarının küçük de olsa bir kısmını (2002/2 sayılı Tebliğ’de öngörülen %80 oranından çok daha düşük olsa dahi) Efpa ve Bimpaş ürünlerine

yönlendirmelerine yol açacak her türlü düzenlemenin yasaklanan rekabet etmeme yükümlülüğü tanımı içerisinde değerlendirilmesi gerektiği

280 hususları yer almıştır. Bu tespitlerden hareketle pazarda etkin rekabetin inşa edilebilmesi bakımından, Efpa'nın, Bimpaş'ın kendilerinin ya da distribütörlerinin/bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri ve münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyet 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınmıştır.

290 Karar tarihinden önce akdedilmiş sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin ve bu etkiyi doğuran nitelikteki diğer yükümlülüklerin anılan sözleşme metinlerinin tamamından çıkarılması ve gerekli değişikliklerin yapılabilmesi için taraflara 90 gün süre verilmiştir.

Teşebbüslere tanınan 90 günlük süre Efpa için 15.9.2005 tarihinde Bimpaş için ise 14.9.2005 tarihinde sona ermiştir. Bimpaş ve Efpa'dan sırasıyla 12.9.2005 ve 15.9.2005 tarihlerinde alınan tevsik yazılarında, sözleşmelerde değişiklikler yapılarak Karar gereğince bu değişikliklerin nihai satış noktalarına bildirimini yapıldığı ifade edilmiştir.

Teşebbüslerden alınan tevsik yazıları, Kurul'un 31.10.2005 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 05-76/1031-288 sayılı karar ile,

300 - Satış noktalarına verilen fiçı cihazı ve demirbaş malzemelerin satış noktasının anlaşmada belirlenen miktarda ürünü satmaması halinde geri alınabileceği, belirlenen miktarda alım gerçekleştirilemediği takdirde sözleşmenin feshedilebileceği ve bu miktar gerçekleşinceye kadar sözleşmenin devam edeceği yönündeki hükümlerin sözleşmelerden çıkarılmasına veya 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Karara aykırı olmayacak şekilde değiştirilmesine, bu yönde yapılacak düzenlemelerin bayi/distribütörlere ve nihai satış noktalarına Bimpaş tarafından bildirilmesine,

310 - İşbu kararın tebliğinden itibaren Efpa ve Bimpaş'ın uygulamalarını derhal işbu karara uygun hale getirmelerine ve 30 gün içerisinde gerekli düzenlemeleri yaparak Rekabet Kurulu'na tevsik etmelerine, gerekli düzeltme yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı adı geçen taraflara bildirilmesine,

hükmedilmiştir.

H.5. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

320 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren anlaşmalar, Kanun'un 5. maddesinde sıralanan şartların tamamının varlığı halinde yasaklayıcı 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Bu noktada vurgulanması gereken nokta, muafiyet verilebilmesi için Kanun'un 5.

maddesinde sayılan dört koşulun tamamının sağlanması gerektiğidir. Bu koşullardan herhangi birinin sağlanmaması durumunda, diğer koşullar sağlansa dahi söz konusu anlaşma muafiyet alamayacaktır.

330 Muafiyet talebine konu "Özel Sözleşme", Efpa, Efpa'nın ürünlerini satma, pazarlama ve dağıtım görev ve yetkisi verdiği distribütör Bilsel ve BTA arasında imzalanmıştır. Sözleşmede, sözleşme konusu bira ürünlerinin satın alınmasına ve yeniden satılmasına ilişkin hüküm ve şartlar düzenlenmektedir. Bu sözleşme vasıtasıyla, özellikle malların dağıtımında iyileşmeler sağlanması ve bundan tüketicilerin fayda sağlaması mümkündür. Ancak, anlaşmalardan elde edilen bu tür faydalar muafiyet için tek başına yeterli değildir. Zira, Kanun'un 5. maddesinin (c) bendi uyarınca, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması gerekmektedir. Oysa, Kurul'un 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararında da açıkça tespit edildiği üzere, bira pazarında faaliyet gösteren az sayıdaki teşebbüs arasında 340 etkin bir rekabet bulunmamaktadır. Kurul bu sonuca ulaşırken, güçlü bir markaya sahip olan Efpa'nın pazarda hakim durumda bulunmasını, bu teşebbüsten başka pazarda belli bir güce sahip sadece tek bir teşebbüsün faaliyet göstermesini, yabancı teşebbüslerin hakim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih etmelerini, üretici olarak pazara girişin zor olmasını ve ithalatın önemli boyutta olmamasını göz önünde bulundurmuştur. Yine Kararda, piyasada etkin rekabet yaşanmamasının nedenlerinden biri olarak, Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktaları ile yapmış oldukları anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülükleri 350 gösterilmiştir.

Bildirim konusu anlaşmaya taraf BTA'nın işletmekte olduğu Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminal Binası Yiyecek ve İçecek Alanları içerisindeki açık satış noktaları, Kurul'un 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı kararı kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. İnceleme konusu olan anlaşmada da, Kurul tarafından muafiyetin geri alınmasına konu olan anlaşmalara benzer şekilde alıcı konumundaki nihai satış noktalarına rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir.

360 Rekabet etmeme yükümlülüğü Özel Sözleşme'nin 4.1. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"4.1. BTA, Sözleşme imza tarihi itibarıyla işlettiği ve Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali içinde Sözleşme Süresi boyunca Ek-1'de belirtilen tüm satış noktalarında ve işbu sözleşme süresince açılacak tüm yeni satış noktalarında Ürün'ün satışını yapmayı kabul ve taahhüt eder. BTA, Sözleşme Süresi boyunca Ürün'e muadil başka bir rakip firmanın muadil Ürünü ve/veya Ürün türü ile ilgili reklam ve promosyon malzemelerini bulundurmamayı, satmamayı ve reklamını yapmamayı kabul ve taahhüt eder. "

370 Yine aynı sözleşmenin 4.5. maddesinde, alıcı konumundaki BTA'nın satış noktalarında Efpa'ya rakip bira ürünlerini bulunduramayacağı düzenlenmiştir. Buna göre:

“4.5. Şirket [Efpa], Satış Noktaları’nda ve bu madde hükümleri gereğince rakip bira firmalarına ait bira markalarını ve bu markalara ait görsel ve promosyon malzemelerinin kullanılmaması ve reklamının yapılmamasını talep etme hakkına sahiptir.”

380 Bu çerçevede, Özel Sözleşme’nin 4.1. ve 4.5. maddelerinde, alıcı konumundaki BTA’ya doğrudan rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir ve bu yükümlülük söz konusu noktalara rakip teşebbüslerin girmesine engel olmaktadır.

390 Efpa’nın nihai satış noktalarıyla münhasır anlaşmalar yapmasının piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına yol açtığına ve bu nedenle 2002/2 sayılı Tebliğ’in sağladığı muafiyetin geri alınmasına dair Rekabet Kurulu’nun 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararı ve bu kararın aksine başvuru sahibince bu dosya özelinde dile getirilen herhangi bir husus olmaması dikkate alındığında, bildirime konu “özel sözleşme”ye içerdiği rekabet etmeme yükümlülüğü hükümleri dolayısıyla muafiyet tanınması mümkün değildir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

400 Kurul’un 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararı çerçevesinde; Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş., distribütörü Bilsel Meşrubat Gıda İnşaat Oto ve Yedek Parça Pazarlama San. Tic.Ltd. Şti ve işletmeci BTA Hava Limanları Yiyecek ve İçecek Hizmetleri A.Ş. arasında imzalanan "Özel Sözleşme"nin 4.1.ve 4.5. maddelerinde öngörülen doğrudan veya dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğü dolayısıyla, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin (c) bendinde yer verilen piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması şartının sağlanmadığına ve bu nedenle talep edilen bireysel muafiyetin verilemeyeceğine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

410